

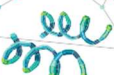

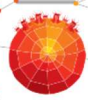

ZAKAŻENIA PRZENOSZONE
DROGĄ PŁCIOWĄ,

CZYLI JAK ZADBAĆ O ZDROWIE

Bartosz Szetela

SPIS TREŚCI

	HIV	2
	KŁA	6
	RZEŻĄCZKA	9
	CHŁAMYDIOZA	12
	HPV	15
	HSV	18

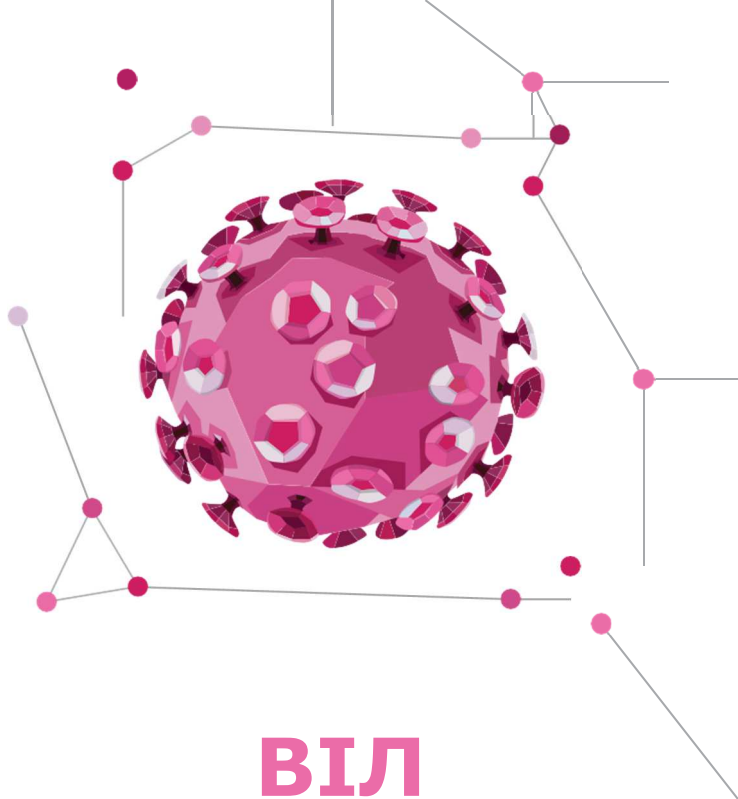
ZAKAŻENIA PRZENOSZONE DROGĄ PŁCIOWĄ

СТАНОВЛЯТЬ СЕРЬОЗНУ ПРОБЛЕМУ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я,
ЯК В ПОЛЬЩІ, ТАК І У ВСЬОМУ СВІТІ.

Більше того, ця проблема вже декілька років швидко збільшується. Частина інфекцій, які переносяться статевим шляхом, як, наприклад, сифіліс, знову почала вражати осіб, які мають сексуальні контакти з інфікованими партнерами або партнерками без презерватива. У свою чергу інші, такі як хламідіоз, тільки починають професійно діагностуватися і контролюватися в Польщі, віднайшовши шлях до суспільної свідомості.

Крім того, багато інфекцій, які передаються статевим шляхом, як правило, часто є присутніми при інфікуванні ВІЛ, у декілька разів збільшуючи ризик його набуття (навіть до 10 разів).

Нижче ми представляємо найважливіші інфекції, які передаються статевим шляхом, разом з описом найчастіших шляхів зараження, профілактики і проявів, а також методів діагностики та лікування.

ВІЛ

Що це таке?

Вірус імунодефіциту людини, що вражає клітини імунної системи, яка без лікування, в середньому, через 6-12 років призведе до виникнення СНІДу. Інфекцію, яка виявлена на ранніх етапах, можна контролювати завдяки лікам, і не допустити розвиток захворювання.

Як передається?

У щоденних умовах заразними є: кров, сперма, передєякулят (виділення з сечовипускального каналу, яке з'являється перед статевим збудженням), а також виділення з піхви і анусу. Щоб взагалі могло статися інфікування, то вони повинні потрапити або на свіжу рану, або на слизові оболонки (очі, рот, ніс, піхва, анус, сечовипускальний канал). Неушкоджена шкіра захищає від інфікування. При сексуальних контактах від інфікування захищають: презерватив, латексні серветки та рукавички. У вибраних ситуаціях слід також обдумати застосування постекспозиційної профілактики. Детальнішу інформацію дасть лікар-спеціаліст, який займається лікуванням ВІЛ-інфікування. Список центрів, що лікують ВІЛ/СНІД, можна знайти на сайті www.aids.gov.pl.

Щоденні контакти, спільне помешкання, робота, користування тими ж кухонними приладами або тією ж ванною - не є загрозою. ВІЛ є виключно чутливим до дії детергентів (мило, пральний порошок, рідина для миття посуду), тому після контакту з ними, він втрачає здатність заражати. Подібно впливає на нього підвищена температура (вище 56 градусів Цельсія) впродовж більше 30 хвилин і висушування.

Інфікуватися можна, передусім, під час сексуальних контактів, а також при внутрішньовенному вживанні наркотиків. За відсутності відповідних дій перед пологами та під час них, ВІЛ-інфікування може бути також перенесене від інфікованої матері її дитині. Годування грудьми заборонене.

Ризикованим є також використання загальних трубочок (соломинок, банкнотів) для втягування наркотиків, якщо на їх кінцях знаходиться кров

(у такій ситуації існує також великий ризик інфікуватися HBV та HCV - так званими "вірусними гепатитами").

Які симптоми?

У початковій фазі інфікування (перші 2-8 тижнів) можуть виникнути повністю нехарактерні симптоми, що нагадують грип. Вони також можуть взагалі не виникнути, навіть упродовж багатьох років перебіг захворювання може бути безсимптомним, проте пацієнт залишається заразним під час вищеписаних контактів.

Як можна пройти обстеження та лікування?

Єдиним способом підтвердити або виключити інфікування є виконання тесту, який виявляє антитіла АНТИ-ВІЛ або білок вірусу р24. У разі позитивного результату його слід перевірити підтверджувальним тестом, виконаним з іншого забору крові.

Інфікування можна виключити тільки після 3 місяців від ризикованої ситуації. Зазвичай його можна підтвердити раніше, вже після 5-6 тижнів. А після 2 тижнів від ризикованої ситуації можна визначити початкову підозру інфікування.

Якщо у Вас є підозри, що Ви могли заразитися ВІЛ,

пройдіть обстеження.

Дослідження можна пройти у лікаря, зберігаючи свої персональні дані, а також безкоштовно і анонімно в консультаційно-діагностичних

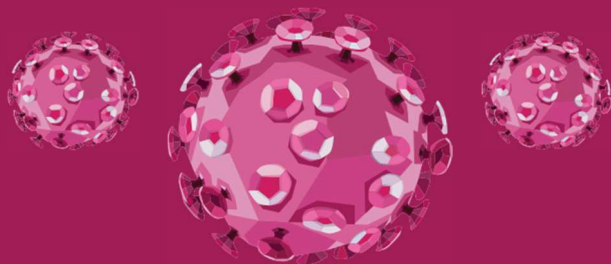
пунктах (www.aids.gov.pl – закладка Тести на ВІЛ (Testy na HIV)).

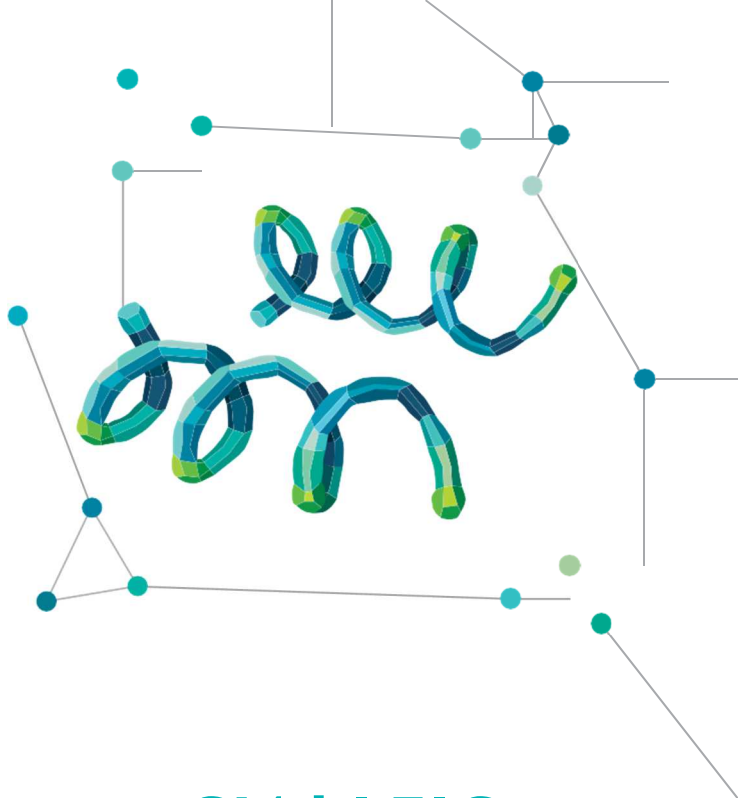
- ! Лікування осіб, які живуть з ВІЛ (громадян Польщі), 100% фінансується Міністерством охорони здоров'я і є доступним
- для кожного пацієнта, який згідно з медичними вказівками підлягає лікуванню.

Лікування не лише дозволяє блокувати розмноження вірусу, а істотно подовжує і покращує якість життя. Чим раніше виявиться інфікування, тим простішим буде його лікування (воно буде обтяжено меншою кількістю ускладнень).

ПАМ'ЯТАЙ!

Nawet w przypadku skutecznego leczenia nie należy rezygnować ze stosowania prezerwatyw podczas kontaktów seksualnych, gdyż wciąż istnieje ryzyko zakażenia partnera.

СИФІЛІС

Що це таке?

Інфекція, викликана блідю трепоневою (бактерією), іноді називається сифілісом. Також існує багато барвистих історичних назв.

Як передається?

Передається дуже легко під час близького контакту з інфікованою особою, у тому числі під час орального сексу, якщо зміни (виразки або вузлики) локалізовані в межах ротової порожнини і горла. Також ризикованим може бути використання загального кухонного посуду, косметики або навіть цілування (залежно від стану інфікованого). Контакт має бути безпосереднім і близьким, оскільки бліда трепонема дуже чутлива до фізичних (низька/висока температура, сонце, висушування) та хімічних чинників. Бактерії легко гинуть поза організмом. Анекдотичні оповідання про сифіліс, набутий в результаті користування громадськими туалетами або загальними рушниками, слід визнати дуже малоймовірними.

Презерватив, латексна серветка і рукавички захищають від інфікування. Якщо латексні серветки для орального сексу з жінкою не доступні, то їх можна зробити самостійно, розрізавши вздовж презерватив.

Які симптоми?

Сифіліс називають великим імітатором, він може наслідувати багато інших захворювань. У його перебігу можна виділити три періоди:

- ранній первинний сифіліс: після декількох тижнів від інфікування, на місці проникнення бактерії (зазвичай пеніс, рот, язик, горло, палець, вульва, піхва, анус) з'являється виразка - тверда і повністю безболісна - тому її можна не помітити. Вона дуже заразна, проте зникає самостійно через декілька тижнів.
- ранній вторинний сифіліс: з місця первинного інфікування бактерії

розсіюються по усьому організму, що призводить до появи червоного горбистого висипу на тулубі, і що дуже характерно - на долонях і ступнях. Шкірні зміни не сверблять, але після їх роздряпування виділення дуже заразні. Після декількох тижнів висип самостійно зникає.

пізній сифіліс: після більше 2 років від інфікування, зазвичай повністю безсимптомного, можуть з'явитися так звані гуми (вузлики). Вони можуть з'явитися у будь-якому місці, є безболісними, зазвичай трохи темніші від шкіри, що їх оточує. Гуми часто піддаються некрозу і розпадаються, утворюючи виразки та знищуючи довколишні тканини (знищення і деформація, наприклад, носа, статевих органів, внутрішніх органів).

У ВІЛ-інфікованих осіб сифілітичні зміни можуть бути численні та розкидані, а крім того можуть довше утримуватися або раніше з'являтися.

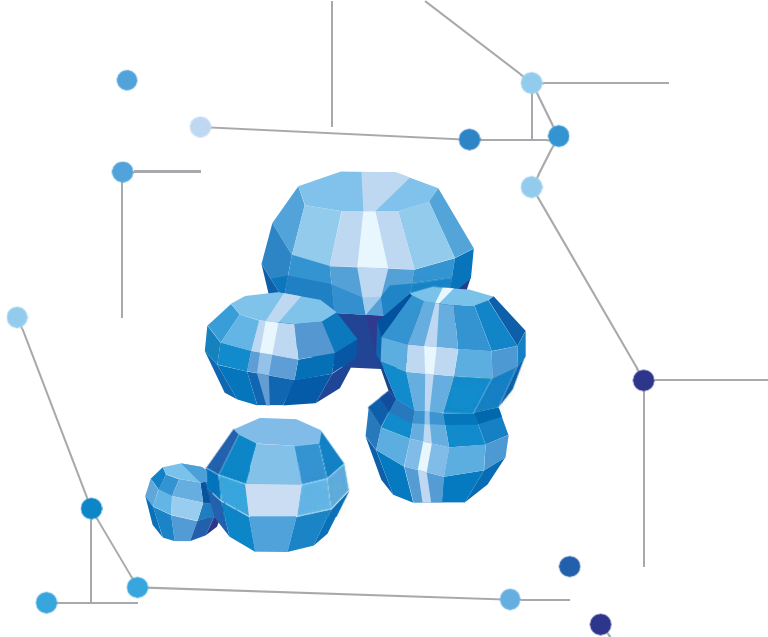
Як можна пройти обстеження та лікування?

Єдиним достовірним дослідженням є тестування крові, при якому виявляються антитіла до трепонеми (VDRL, RPR), яке у разі позитивного результату слід перевірити так званим підтверджувальним тестом.

Лікування зазвичай досить просте і полягає в прийнятті антибіотика. Залежно від фази інфікування призначається одноразова доза, або ж лікування триває впродовж 10-21 днів.

Лікування практично завжди веде до повного одужання, проте якщо воно буде розпочато після 5-10 років від інфікування, то можуть залишитися незмінні пошкодження, заподіяні бактеріями. Все частіше описують випадки неефективного лікування, які пов'язані із стійкістю бактерій до живих антибіотиків.

Перенесення хвороби не захищає від наступного інфікування.

ГОНОРЕЯ

Що це таке?

Інфекція, викликана гонококом (бактерією), іноді також називається трипером. Зазвичай вона вражає сечовипускальний канал, шийку матки або анус, але зміни також можуть охоплювати кон'юнктиву (очі) або горло. Іноді інфікування піддається поширенню і захоплює суглоби та серце - тоді потрібне стаціонарне лікування.

Як передається?

Передається практично тільки під час дуже близьких безпосередніх контактів (дотики, ласки, поцілунки) і під час сексу. Бактерія швидко гине поза організмом, проте в специфічних умовах, які поширені, наприклад, в сауні, може мати місце передача інфекції через спільне сидіння.

При сексуальних контактах від інфікування захищають: презерватив, латексні серветки та рукавички.

Які симптоми?

Симптоми і погіршення здоров'я залежать від локалізації:

- запалення сечовипускального каналу: гнійний ексудат, сильне печіння під час сечовипускання, почервоніння уретри;
- запалення шийки матки: біль внизу живота, білі;
- запалення анусу: біль під час дефекації або в спокійному стані, печіння, гнійні виділення з анусу, почервоніння навколо анусу; запалення кон'юнктиви: почервоніння і припухлість кон'юнктиви, гнійні виділення з ока, біль та надчутливість до світла;
- фарингіт: біль горла, гнійні зміни, припухлість,
- орхіт/епідідиміт: припухлість, біль і почервоніння яєчка.

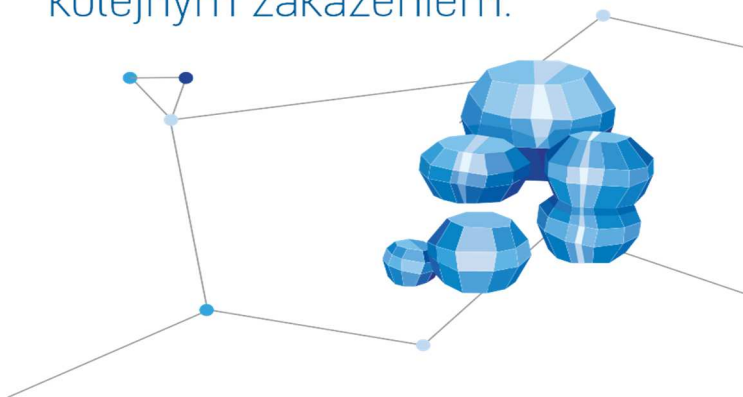
Гонорея може бути причиною безпліддя
у чоловіків, іноді також і у жінок.

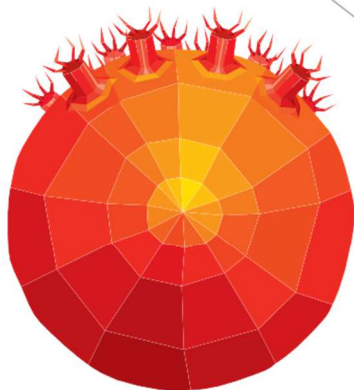
Як можна пройти обстеження та лікування?

Діагностика базується на взятті мазка з сечовипускального каналу, анусу, горла або кон'юнктиви та оцінці препарату під мікроскопом, а також на проведенні бактерійного посіву. У разі труднощів при проведенні посіву, можна виконати молекулярне дослідження, яке виявляє генетичний матеріал бактерії.

Лікування просте і вимагає прийняття антибіотика впродовж періоду різної тривалості (від 1 дня до 3 тижнів). Про подробиці варто поговорити з лікарем. Все частіше спостерігаються випадки недовісти лікування, які пов'язані із стійкістю бактерії до деяких антибіотиків. Із цього приводу рекомендується якомога частіше проводити посів та позначення вразливості бактерії до антибіотиків.

Przechorowanie nie zabezpiecza przed kolejnym zakażeniem.

ХЛАМІДІОЗ

Що це таке?

Досить поширена інфекція, викликана бактерією *Chlamydia trachomatis*, найчастіше вражає сечовипускальний канал, шийку матки, анус, кон'юнктиви і горло.

Як передається?

Інфекція передається статевим шляхом (під час будь-якого виду сексуального контакту), навіть у разі відсутності контакту із спермою або вагінальним слизом. Інфекційним є виділення (зазвичай слизове) зі змінених запаленням місць (сечовипускальний канал, піхва, око, анус, горло). Щоденний не інтимний контакт не є загрозою.

При сексуальних контактах від інфікування захищають: презерватив, латексні серветки та рукавички.

Які симптоми?

Зазвичай вражаються шляхи сечовипускань (запалення сечового каналу і/або піхви/шийки матки) і належать до них слизовий ексудат з сечовипускального каналу, печіння під час сечовипускання, білі і свербіж. Інфекція також може торкнутися анусу, горла або кон'юнктиви та протікати з почервонінням, ексудатом і болем.

Симптоми, зазвичай, з'являються після 1-3 тижнів від інфікування і схожі на симптоми гонореї, проте частіше процес безсимптомний. Якщо недомагання все ж з'являється, то вони не такі сильні, як у разі гонореї.

Як хламідіоз, так і гонорея можуть протікати з орхітом/епідидимітом, а у жінок із запаленням яєчників, що після багатьох років безсимптомного інфікування може призвести до непрохідності маткових труб - однієї з причин безпліддя у жінок.

Як можна пройти обстеження та лікування?

Зараз одним з методів є молекулярне (генетичне) дослідження мазка з місць, підозрюваних в інфікуванні, - найбільш чутливий діагностичний метод. Мазок з кон'юнктиви, горла, анусу, піхви або сечовипускального каналу можна також оцінити під мікроскопом, проте це дослідження менш чутливе і доступно виключно в спеціалізованих мікробіологічних лабораторіях (техніка імунофлюоресценції) . За 2 години до дослідження не можна випускати сечу. Іноді для діагностики також використовується сеча, але цей метод менш чутливий.

Лікування ефективне і просте. Антибіотик приймається впродовж періоду різної тривалості (від 1 дня до 2 тижнів - залежно від антибіотика, що приймається), подробиці слід обговорити з лікарем. Проблема стійкості бактерії до антибіотиків не підтверджена.

Перенесення хвороби не захищає від наступного інфікування.

HPV

Що це таке?

Дуже поширений і дуже заразний папіломавірус людини. Існує майже 200 різних видів HPV, а інфікування деякими з них може істотно збільшувати ризик виникнення новоутворень вульви, шийки матки, пеніса, анусу і горла. Зміни, викликані HPV, називаються бородавками, а якщо вони виникають на слизових оболонках - кондиломами. Загальна назва для шкірних змін, викликаних HPV, - це бородавки.

Як передається?

Інфекція найлегше передається під час статевих контактів (будь-якого виду), близьких інтимних контактів або під час користування басейном або сауною, враховуючи триваліше зіткнення, виникнення мікротравм і вологе середовище. Близькі щоденні контакти також можуть привести до інфікування.

Які симптоми?

Інфекція може проходити безсимптомно, проте, зазвичай на місці розмноження вірусу виникають бородавки (кондиломи у формі цвітної капусти, грудочок, наростів). Вони заразні і можуть поширюватися на інші частини тіла або на інших людей.

Після їх надриву (випадкового або під час сексуального контакту) вони можуть сильно кровоточити, що збільшує ризик інфікуватися ВІЛ.

Презерватив захищає від інфікування, проте, враховуючи велику наявність вірусу на шкірі, перенесення HPV може виникати в місцях, які не захищені презервативом.

Як можна пройти обстеження та лікування?

Якщо бородавки видимі, то зазвичай достатньо ретельного огляду шкіри або місць біля статевих органів і анусу. Нерідко потрібне проведення гінекологічного або проктологічного дослідження (у тому числі кольпоскопія). Для підтвердження безсимптомного

інфікування необхідно узяти мазок з підозрюваного місця і виконати молекулярне (генетичне) дослідження методом PCR (полімеразна ланцюгова реакція).

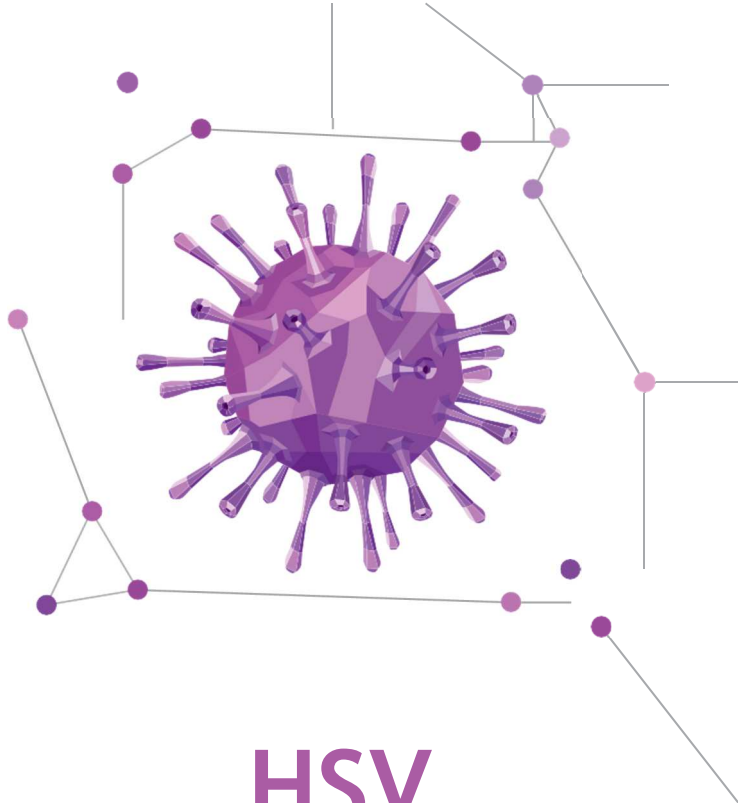
Видимі бородавки слід лікувати за допомогою заморожування рідким азотом, видалення лазером або за допомогою спеціальних хімічних засобів. Відносно часто бородавки повертаються - в цьому випадку лікування слід повторити. Перерослі, великі і глибокі зміни можуть вимагати видалення хірургічним шляхом.

За оцінками, приблизно лише 50% осіб повністю видужують і усувають вірус з організму. У зв'язку з цим, після лікування бородавок/кондилом, а також у разі безсимптомного інфікування, необхідно проходити регулярний контроль у гінеколога або проктолога для раннього виявлення та лікування можливих змін новоутворень. У осіб з порушеннями імунітету відсоток повного одужання може знизитися до менш ніж 30%.

Зараз вакцини захищають від інфікування найпоширенішими та найбільш небезпечними видами HPV (6, 11, 16, 18, 31, 33, 45, 52 і 58 - залежно від виду вакцини), що дозволяє захиститися в 75-90% випадків виникнення кондилом і зміни новоутворень.

**Щеплення слід зробити перед
початком статевого життя.**

HSV

Що це таке?

Вірус простого герпесу. Розрізняють два його види: HSV-1 - частіше викликає зміни в межах обличчя (т.зв. "застуда") і тулуба, а також HSV-2 - частіше викликає зміни в межах статевих органів.

Як передається?

Інфекція передається під час близького контакту з особами, у яких присутні активні зміни на шкірі і слизових оболонках (пухирі, виразки), та у меншій мірі також під час контакту з особами, які інфіковані безсимптомно. Після первинного інфікування вірус перебуває в сплячому стані в нервових вузлах, де при зниженні імунітету може виникнути його реактивація та повторна поява змін в місці іннервації зайнятими нервовими вузлами.

Інфікування HSV-1 зазвичай виникає в юнацькому періоді, а HSV-2 - в основному під час сексуальних контактів.

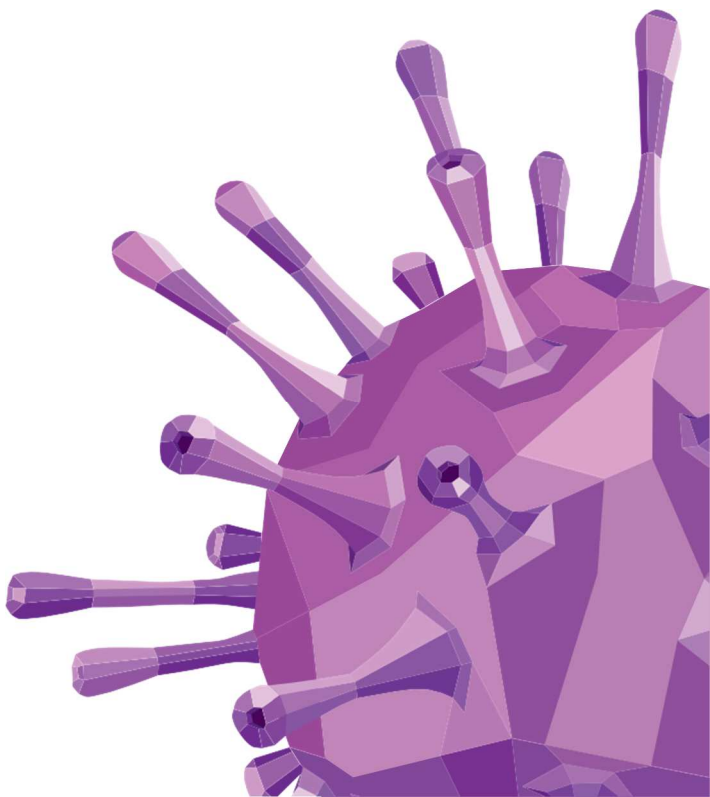
Які симптоми?

Як у разі первинного інфікування, так і при реактивації першим симптомом є свербіж на місці розмноження вірусу, далі з'являється почервоніння і грудки, що змінюються у свою чергу на пухирі, покриті тонким шаром епідермісу. Пухирі легко тріскаються і перетворюються на неглибокі, але болючі виразки (як на шкірі, так і на слизових оболонках). Наявність цих виразок збільшує ризик ВІЛ-інфікування в 5-10 разів.

Як можна пройти обстеження та лікування?

У більшості випадків розпізнати інфекцію можна, опираючись на вигляд змін. У сумнівних випадках береться іноді фрагмент виразки і проводиться її оцінка під мікроскопом.

У лікуванні застосовується ацикловір, зазвичай впродовж 5-7 днів, іноді довше. У разі великих змін, що повертаються або інфекційних (у тому числі бактерійних), необхідним може бути продовження терапії та додавання антибіотика. У крайніх випадках (зміни, що часто повертаються) ацикловір може застосовуватися впродовж багатьох місяців або років.

- Безкоштовні, друковані публікації Державного центру з питань СНІДУ можна замовити, написавши за адресою:
вул. Самсоновска 1, 02-829 Варшава або aids@aids.gov.pl
тел. 22 331 77 55, факс 22 331 77 76

- Електронні версії усіх публікацій, виданих Державним центром з питань СНІДУ, знаходяться на сайті www.aids.gov.pl

- Copyright © Державний центр з питань СНІДУ
Видання III, Варшава 2017

Мериторична редакція:
Проф. канд. наук Анджей Кашуба

Мовне редагування та коригування:
Івона Гонсьор, Анна Качмарек

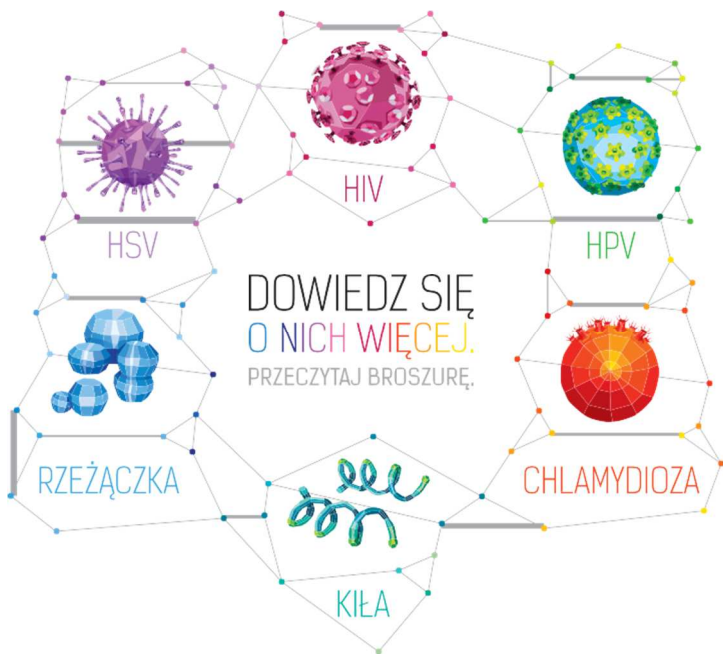
- Проект обкладинки, графічний склад публікації:
Катажина Охоцка | www.behance.net/ochocka

- ISBN 978-83-87068-53-0
Видавець:
Державний центр з питань СНІДУ
вул. Самсоновска 1
02-829 Варшава
www.aids.gov.pl
aids@aids.gov.pl

- Друк і оформлення:
Comernet Sp. z o.o.

телефон довіри ВІЛ/СНІД
801 888 448* або 22 692 82 26

*з'єднання платне тільки за першу хвилину

Egzemplarz bezpłatny sfinansowany przez
Krajowe Centrum ds. AIDS
ze środków Ministerstwa Zdrowia
Warszawa 2017
ISBN 978-83-87068-53-0
www.aids.gov.pl

Krajowe Centrum
ds.
AIDS
Agenda Ministra Zdrowia